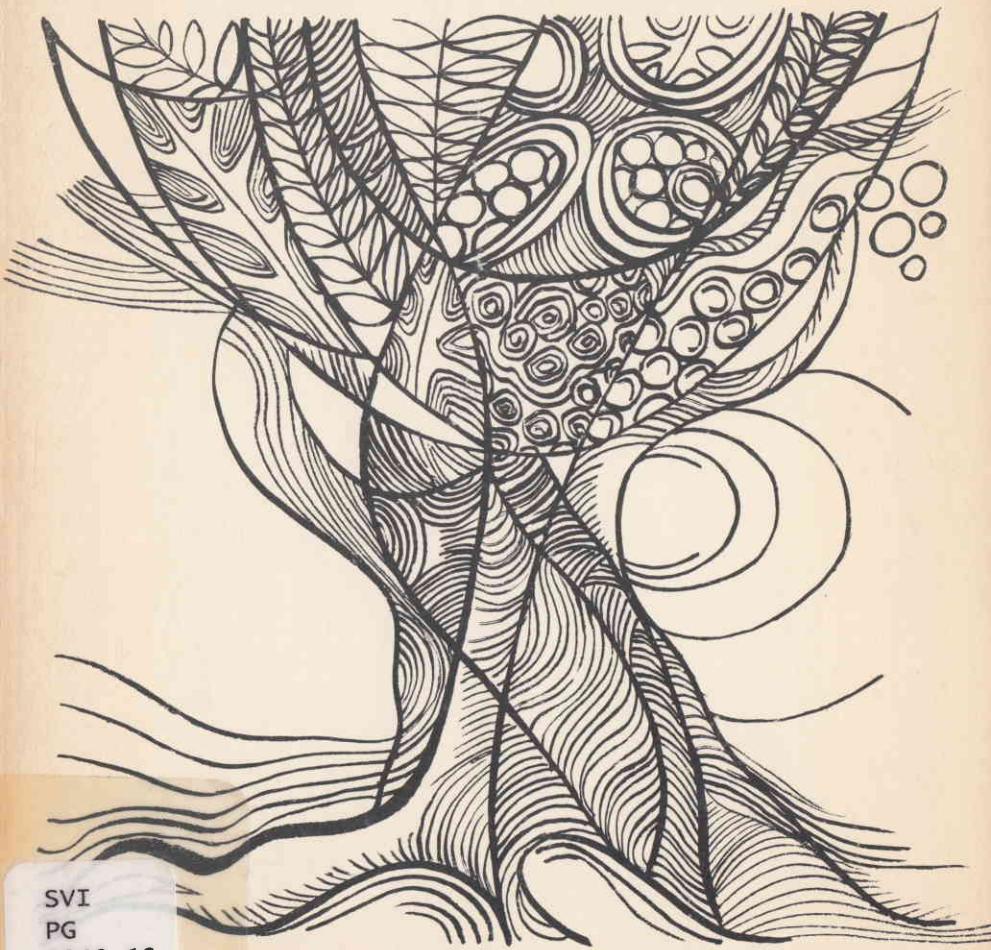

ЧОТИРИ ДОРИ РОКУ

SVI
PG
3949.18
.0573
C48

7005

МАРІЯ ГОЛОД
1978

Марія Голод

ЧОТИРИ ПОРИ РОКУ

На стокит

big

M. W. 1979

16. Квітень 1979

МАРІЯ ГОЛОД

ЧОТИРИ ПОРИ РОКУ

ПОЕЗІЇ

1972 — 1976

Ця електронна версія зроблена з дозволу для не-комерційного користування читачам

СУЧАСНІСТЬ
1978

БІБЛІОТЕКА ПРОЛОГУ І СУЧАСНОСТІ Ч. 131

Обкладинка Віри Юрчук

Maria Holod
FOUR SEASONS

SUČASNIST — 1978

Library of Congress Catalog Card Number: 78-63577

ЖОВТНЕВЕ СОНЦЕ

■

З тіста рідкого мої почування
ліпляться вони незугарно
хотілося б з них пташок крилатих творити
з голосами пісень розмаїтих
алеж виходить череп'я побите
що ні співає
ні навіть води не держить

Ніч

Пізня ніч рух зупинила,
пустими дорогами розложилося місто.
Блукають провулками
тіні забутих подій,
закутини кличуть на герці
котів.

Цвітуть ліхтарні холодним вогнем
над мокрим асфальтом,
вітер ліпиться жовтим туманом
до моїх вікон.

Північ сповнює мене
неспокою і страхом,
непрошені сні постіль стелять,
ліжником самотнім простягається
темрява ночі,
час зупинився під годинником втоми.

думки не лишають слідів
на сірому камені
міст простягнув руки
та не зловить думок

може
спадуть дощем
на сірий камінь
може
веселкою стане
міст із простягненими
кам'яними руками

Сад

На деревах зависло
мов на огудині гарбуз
бокате і червоно-жовте
жовтнєве сонце.
Усюди вже
позолотило листя,
насичене жагою
літа,
тільки мій сад
усе ще зеленіє,
усе ще сподівається
здійснити нездійсненне.

Дзеркало

Старе дзеркало в золочених рамках
трохи полиняле,
велике дзеркало від прабабуні,
навпроти за плечима висів
зелений килим в рожевих квітах.
Хто знає
де поділося старе дзеркало
в золочених рамках:
там осталася відбитка молодости
(що на зеленому полі
поміж рожевими квітами)
дзеркало від прабабуні,
де відбилася врода
і молодість
чотирьох поколінь.

■
бляшані люди
торохкотіли
алюмінійовими фразами
сміялися
пластиковою облудою
спали
сном бетоним
у пору коли

липовий мед
складався в розколинах скель
коли
бджоли кружляли в танці
під ритм запашний
достиглого літа

■
зірвати орхідею з дерева
що не хотіло
вже більше рости
жаль дерева всохлого
жаль
де ж будуть рости
орхідеї моїх думок
немає живучого дерева
ні теплого повітря
жаль всохлої орхідеї
жаль засушених думок
як сіно
сіно моє сіно...

Для Хариті

Спливає на струни
тиха туга за безмежністю.
Завіса серця здіймається птахом,
фіялковим помахом крил
виповняє залю,
мелодія пливе довкруги, довкруги...
шовком вистелює думку,
кличе йти за собою
у бароккову далину
у дрібномережане
аллеґро.
Манить безконечність мистецтва,
відчиняються ковані двері душі,
струнке дерево слави
мерехтить сяйвом незайманим.
Вівальді говорить,
коли мовчать горді уста!
Леза смутку пронизують струнку мелодію,
розливаються ширше, ширше
у повноту клясичного спокою.

Для Ренати

Блакитна тиша шепотом,
стіною станула,
затримує потоки часу.
Відлуння забутих пісень
просвітлює крізь забороло долі:
...грають Вірмляни у золотії цимбали...
...трави шовкові Улянка жне під бором...
...у саду сивий коник грає...
Камінням світло кане
в безодню думки,
Темрява ночі проганяє
криком тишу
розплилися пісні
сніжною стежкою у далечінь.

По концерті

Лісом мелодій пробігала пісня,
по галявинах туги птахом літала,
травою зелених надій розливалась,
червоніла суницями жалю,
любовно пахнула конвалією,
віяла тихим спомином мережаних папоротей,
буремною грозою стрясла моє серце.

Дикі гуси згубили дорогу свою у вирій,
по ставку тихому плавали поміж свійськими,
та завжди тримались удвох,
неначе б тих білих, товстих та дебелих не було,
а тільки небо, небо блакитне, високе,
що відбивалось в воді,
а тільки хвиля дрібна, що їхне пір'я пестила,
а тільки смуток за шляхом,
за шляхом ясним у вирій.

Вересень

пелюстками квітів злітають
червоні метелики
пізнецвіт кличе вересень
вересовою барвою
розпливаються димом прозорим
пісні недоспівані
слова недосказані

До осени

Підстаркувата осене, небого!
стоїш обдерта і тремтиш:
прогайнувала ти все те, що посідала,
на вітрі зимному розсипала своє багатство,
роздала по листочкові твій плащ червонозолотий!

Було тобі не гратися в піжмурки
зі сонцем, що втікає у вирій,
було не паленіти горобиною
від пестощів спізненого кохання,
підстаркувата осене, небого!

Чого ж стоїш тремтлива і чекаєш,
коли вже сонце більше не приходить?
Втишися, успокійся,
вкладися у самітне ложе,
підстаркувата осене, небого!

порожнє рівне поле
нудьгою сірою лежить
ні кличе, ні не кличе
хоч йди, хоч стій
усе навколо
замкнуте невиразним обрієм
чогось, чогось?
їдеш, і все оте довкілля
їде разом з тобою:
порожнє рівне поле,
нудьга і невиразний обрій

літо втікає від мене
на крилах диких гусей
жаль павутинням снується
у вирій кличе

терпка туга
осінню пахне.

■
Осінній грім
розколов хмари,
вітер крутнувся
поміж будинками
приніс пожовклий листок
вкинув у скриньку поштову,
листок пожовклий
чи лист від когось,
листок зісохлий
зісохлий символ
недоречного грому
в осінній порі?

■
Перстень осени,
перстень осени,
пилем соняшним
позолочений,
листом багровим
закосичений,
літом бабиним
перетиканий,
чи ж для мене він
не призначений,
добре знаю я,
що наврочений.
Підніму його,
передивлюся,
та й у осінь я
перемінюся.

Місто розбіглося дорогами
поміж дерева кармінові,
кетягами калини напоєні нависли дні,
дощовий ритм
канканом парасоль розсипався:
Осінь...

Я йду
тією стежкою
що через сад,
де яблуні не родять
твердих пахучих
яблук,
тільки теребушки
червиві.
Вже не знаходжу там
пісень буйного
радісного літа,
алеж не хочу
збирати падалиць,
струшених вітром
старости...

Осінній настрій

У пригорщі збираю дні осінні
пересипаю їх у глек буття,
де вже весняні, зимові і літні
затвердли в яловий макух життя.

Для чого ж їх збираю неохоче
з олії витиснених і черствих,
я краще витрясу їх, потолочу,
сліди порозмітаю всі по них.

Хай інші дні перелетять, як птиці
у вирій, з вирію назад
з росою ранку, в ночей таємниці
як дощ, як грім, як град.

Картина

Вікно шпитальне
несподівано
розлилось озером переді мною:

напівсуха тополя,
висока, як далекі мінарети
фабричних димарів на надбережжі,
тріпоче ще зеленим листям

трамваї, авто, поїзди
не гірше муедзінів
голосять пору днів

на плесі озера
гривасті буруни навколо човнів,
що заякорились вітрилами
за небо.

■
Сьогодні день і завтра буде день,
будуть думки без діл
і діла без думок.
Зв'язати разом те,
що виривається із рук,
все непотрібне кинути в куток.
Не рахувати пройдених років,
бути сьогодні й завтра цілістю в собі
і у феномені життя
знаходити щоденний толк.

■
У пелюстках лілей
проснувся білий світ
Зелений світ
в зелене з ранком грався
Блакитний світ
у мріях виростав
Рум'яний світ, як яблуко,
що в сонці
Пожовклий світ
упав листком осіннім
і загарчав собачим голосом
і чорним світом став
на чорному пустому
полі

Осінній час

Осінній час засипаний пожовклим листям
збуває дні то приморозком, то дощами.
Коби якомога швидше до зими добристи,
напившись свіжого вина аж до нестями.

Навіщо турбуватися осінніми квітками,
байдужі птиці, що без гнізд і без вирію,
А люди хай жаліють за пропавшими літами,
звірі, якщо не сплять, — хай загибають.

Вітер і так розвіє всі недоношені бажання,
настеле ще пухкішу ковдру листя.
Засне осінній час у тихому мовчанні,
як грудень забере зчорнілих днів намисто.

ЗАПІЗНИЛИЙ СНІГ

Запізнілий сніг

Спізнився ти, лапатий снігу!
Надармо спадаєш
зірками
на мокру землю
весняну,
твоєї краси вже тепер
ніхто не шукає.
Дрібні візерунки кристалів
не присипають
нічиїх турбот,
ні не приносять
нічого нового
в пусту порожнечу життя.
Та, мабуть, важка
перестаріла хмара
не має вже сили
держати тебе,
тому і падаєш,
запізнілий снігу,
байдужий на все...

Арс поетика

Як я пишу
папір здається скелею стрімкою,
гладкий і без щілин,
де можна було б
зачепитись,
рукою ухопити за нерівність,
задержатися, а
чи зависнути понад проваллям,
що чорною пащекою
зяє у глибині

Як я пишу,
то синява неба
так близько, близько
тільки рукою доторкнути

Як я пишу,
вершок ось тут,
на висоті моїх очей

Короткий день міняється
безрадісно на довгу ніч,
пригнічений хмарами.

Дрібна мжичка обіцяє
розсипатися снігом.

Може тоді буде границя
поміж днем і ніччю?

Полями сивого смутку
котиться мряка
у безвість минулого.

"Одесную і ошуюю"

Я народилася із двома лівими руками,
носять мене по світі білому дві ліві ноги.
Усе, до чого я візьмусь,
роблю на відлів:
що просте, те криве виходить,
що ж мало би повздовжне бути,
кладеться впоперек.
Незручна і неспритна,
по лівій стороні життя стою,
бо, мабуть, забагато маю
серця.

Зима

Зима — така ж стара,
як і всі інші пори року,
як пережиті дні,
застелені картками календарів

Зима — так само молода,
як і всі інші пори року,
як сніг пухкий,
як і бажань неспокій.

■
Хвилина тиші неждана
знічев'я наскочила,
не гуділи авта,
не дудоніла підземка,
не гуркотіли мотори
літаків,
затих холодильник,
ніхто не йшов
вулицями.
Зупинився радіоспікер
на півслові:
щось сталося,
щось у цю мить
сталося.

■
Слова
вітряні бурею пахнуть,
слова
соняшні печуть негасною жагою,
слова
дощові болять сльозами,
слова
снігові біліють тугою.
Слова
сплітаються в життя.

Зимові перехрестя вулиць

під зелено-червоними світлами
на перехрестях вулиць
зустрічаються
зимові ранки і вечори
огорнені мрякою морозу
на межі двох часів
блакитних днів
і фіялкових ночей
хрустять неонам
що враз забуває
засвітитись або загаснути.
годі знати
що день, що ніч,
коли ранок темний
вечір ясний,
а скрегіт коліс
викликає тіні
з орбіти сонця? місяця?
чи зелено-червоного світла
на перехрестях вулиць?

В бібліотеці ("тедіум лібелле")

Ряди книжок нудьгою припадають,
мовчать заповненим змістом.
Ремесло книжне
випило соки мисленні,
осу́га пересичення
вкриває води мутні
почувань.

Надхнення

Буланий кінь
розвіяною гривною майнув,
копита цокотіли чітким ритмом.

Знялася курява
думок і слів:
Пегас пролетів побіч
нестримно-невловимий.

У решето мого серця
запало кілька порошин
поезії.

Собі в день народження

Метати камінням на супостатів,
мечі щербити об зброю залізу,
зично у сурми похідні трубіти,
дзвонити у дзвони крицеві побідно?

Я хочу стелитися снігом у полі,
травною шовково зазеленіти,
соком кленовим шуміти весняно,
рікою життя солодко розлитись...

■
Самітний дуб росте серед поляни,
стовбур дуплявий, зламані гілки,
верхів'я хмари досягнути хоче
і зеленіти прагнуть ще листки.

Хотів би дуб зі сарнами побігти,
ширяти птахом вільним в далині,
із білочками гратися свobodно,
та він приріс корінням до землі.

Стояти мусить сам у самотині
під громами, під вітром, на дощі;
втікають сарни, відлітають птиці,
білки не йдуть гніздитись у дуплі.

Стоїть самітно дуб старий і чує,
як розмиває дощ сліди життя,
від громів гілля ломиться зелене
і жаль краплистий із листків спада.

■
Найлегше ворожити надвоє
або — або,
або, може, ще і так.
Скажіть, що робити,
коли всі карти кладуться
■ один бік:
ніяк.

Андріїв вечір

Вже близько Корочун:
Спечить калач округлий,
заплетений у п'ять попліток:
на щастя, на здоров'я, на прибуток,
на радість і на довгий вік.
На́двечір в тихий сад ідіть
вишневого галуззя наломити.
Треба його у глечик із водою уложити,
щоб розцвіло у Свят-вечірній час
як символ нового життя для нас,
рожевими пелюстками, зеленими листками,
роззоряними ночами, наповненими днями.

■

Вечір втомився блуканням
поміж будинками темними
й глухими городами,
на свіжому снігу
простягся відпочивати,
скупавшись у світлі
барвистих ліхтарів:
вечір у місті,
загублений вечір.

■
Не стій отут,
не жди,
вікно не відчиняє
ніякого простору
там пустка розпростерлася
липкою порожнечею
ні звук, ні світло
не мають там відлуння,
не стій, не жди
на межі небуття,
вернись до дійсности
страждання.

Біле, чорне, сіре

М'якенька байдужість
обгорнула мене
білою ватою
вигідно лежати
потовченим скалкам
на споді чорної ночі...
що ж розповідати буду
про білу байдужість
про чорну ніч
про сіру непорушність?

Різдво

Десь забарились білі коні,
застоялися у вирії,
не привезли на санях снігу
тож білої зими немає.

Невтішний дощ сльотиться хмарно
з неба навислого, нудного.
Вітер із півдня крутить гіллям
дерев пустих саду сумного.

Дні сірі; бовваніють ночі
закутані в дощові хмари.
Але горять воскові свічі
і розсипають Різдва чари.

Колядки гомін давнеславний,
зеленої ялинки віти,
Вертепу знане лицедійство
ясніють радісним привітом.

Свята

Прадавні колядки засіли
за столом різдвяним,
гостились маком, медом і пшеницею,
весело гойдались на вітях ялинкових.
Ладаном кучерявим
стелилось моє серце
святковим миром зачароване
сповнилося блаженством.

Коли...

коли жду
живу
коли живу
терплю
коли терплю
люблю
коли люблю
жду...

сьогодні увечорі
піду поміж натовп
шукати згублене
згубити найдене
натовп мене жахає
я мушу йти
згубити чи найти

Як астронавт пливу я безмежжям
у темних водах космічної ночі,
пливуть зі мною далекі сузір'я
і град метеорів об стіни ракети стукоче.

Далека земля барвисто ясніє
і місяць кличе білим промінням,
на пухах галактик планети зависли
намистом сяють дорогоцінним.

Пливу я безмежжям думок невгомних,
фантазії море хвилює навколо,
зі мною пливуть мої почування
і серце притишеним сумом говорить.

Розмова

Занадто голосно звучать слова,
коли думки не зустрічаються
а може, може...
а може, думки наші
зударились так сильно,
що і не треба слів,
ані розмови...
Може, і голосні слова
говорять тихі речі
тихо...

■
Порожні в мене руки
і серце зв'ялене моє.
Ласкаве слово,
жарт, сльоза,
замало цього. Знаю, знаю
та це ж усе, що посідаю
таж це усе, що можу дати я.

■
Ні,
не поспішаю я
ні з radoщами,
ані з хвилюванням
несу бо повний жбан
погідної скорботи
боюся розілляти
бодай би і краплину
гіркого меду того,
не мала б чим
втраченого доповнити.
Ні, ні,
я йду поволі,
я не поспішаю

■
Простягни руку,
де променіє
хвилинка теплоти
росинка щастя...
простягни руку,
може, спочину
в затишку доброти,
в ілюзії любови.

Щоденне

Від запаху паперів
думка ледачіє.
Від чисел дурманиться
голова.
Багно калькуляцій
втягає мене
в гливу безодню
цифер і сум,
дні пробігають
паперовими стрічками,
вкриті мінусами
і нулями.

Голосіння

Атлантидо,
на дні океану
сіллю гіркою
просякли
Твої ребра

риби прожерли
шати злоголові,
кров скам'яніла
коралевими рифами

піски положили
Тебе на лаву,
засвітилися очі
похоронних звіздань...

у крамниці
скрипки лежать
під склом
під сном
безструнні
безголосі
беззладні паралітики
смички лежать
із волосінням не натягнутим
як луки з в'ялими тятивами
невимовна туга
блукає у цьому
півживому світі
скрипок безструнних
не натягнутих смичків
не виграних мелодій

■
і ніч посивіла
і день зчорнів
і вже чекання
перейшло в неспокій
невже ж таке закінчення
буйних початків
такий болиголов
проти похмілля
лиш купка попелу
від ясного багаття
запах старого диму
і
ніщо.

ЗЕЛЕНИЙ ДОЩ

■

Завтра думати буду
про щось зовсім інакше,
щось — небуденно цікаве.
Сьогодні,
хоч як трафаретним здається,
взяли мене в полон
прикмети весни:
цвітіння дубів,
зелене колосся,
писклят голоси,
листки кучеряві
і запах,
запах краси.

■
Нова весна
і ще один Великдень.
Час тішитись
і сумувати,
зачерпнути
прадавніх істин
у джерелі життя,
на грані вічності
розплинутись,
як ізчезає дим
у світлі сонця,
як тане віск
від близькості вогню.

■
Чого ж це дроворуби
вийшли на сіножать
для трав і зілля
потрібні косарі
сокира не накосить
сіна пахучого
сокири з топорищ
вискакують,
коли квасний щавель
об лезо черкне,
не слід рубати
святойванських трав
сокирою,
ось ліс стоїть
спинивши в собі кров
дерев'яну...
За косарями
трави переросли.

Весна

Тихого вечора

зелена тиша
лагідно дише

Синьої казки

сутінки сонні
блакитно дзвонять

Земної радості

квіття рожеве
шепче до мене

Одного дня
здавалося мені,
що я знову расту,
що ходжу я
на довгих і пружних ногах,
хребет мій простий
і голова глядить понад усіх.
Яке це дивне почування,
коли на мить
сміх молодий вертається
і дзвонить щирим гомоном
весняних радощів...

Відлига

несподівана тань
                                упала на лід
як вітер верем'я
                                тепле навів
пішов дощ по розмитих
                                грудах снігових
тоді небо безмежне
                                вмістилось в мілизні
  калюж

розлився пугар зеленої ярі
                                білою піною квіття
у синьому плесі озер
                                потонуло небо
сплелися дороги весняні
                                у мережану скатерть простору
мандрівкою пахне
                                приваблива даль...

■
Стоятиму деревом
на узбіччі гори
Простягну руки
до холодного неба
Може пташки
принесуть мені сонце весняне
під крильцями своїх
мандрівок

В університетському дворі

Дзвонить годинник весняно із вежі,
звук його пахне свіжістю трав,
котиться поміж будинками сірими
далекий гомін минулих слав.

Година позначає відтинок часу,
карбує хвилин теперішніх узор,
молоді голоси сплітають симфонію
віку budouщого мрійних ігор.

Тут, поміж сірим камінням минулого
думки весняні травою ростуть,
голосом дзвону годинника з вежі
стелиться новому світові путь.

Дзвонить годинник із вежі невпинно,
дні і роки пролітають, як сон...
не затихають голосні гомони
щораз то нових, молодечих розмов.

Дорога до Ніагари

весняне поле під дощем
біжить у долину
поруч з дорогою
поміж садами

будує міст
веселка семибарвна
із куряви краплин,
де грімко ринуть
зелені струми водоспаду,
де підіймаються бажання
разом із келихами
квітів.

Над озером Гюрон

Озеро згубило береги в тумані
з'єднало води з небом, осяяним
західнім сонцем.

Сосни вмочили коріння
в блискучому сріблі,
чайки хмеліли запахом живиці,
кружляли чи то водою чи небом.
Потонув неспокій мій
посеред тихого часу.

■
Подаруй мені

шовкову пісню
казку чарівну
паскаву мрію

Подаруй мені

голубий день
вечір багряний
зелений простір

Піду я, піду

столюдним шляхом
проваллям лунким
фіялковим сном

Подаруй мені

погляд синього
неба

Із глибини

В шибці скляних дверей
бачу Тебе, ще заки
прийдеш,
і вгадую, про що
замислився так
дуже,
про сни минулі
чи про майбуття.
Як увійдеш,
так просто і спитаю,
про що Ти думав
як ішов сюди?
"Про теперішнє" — вчую
і схочу мить оцю
задержати
і навіть заплатити
за неї
останнім віддихом.

Критика віршів

Впали слова
неладні і непоетичні,
глухі як пень
і жадні підслухові апарати
не зловлять звуку їхнього,
і не pomoже форма, нібито модерна:
штучні вони, нещирі, без життя,
тверді як камінь і німі —
даремно ждати на відлуння.

Добре, що їх пожерла
безодня паперова.

■
Забракло слів, щоби думки пекучі
зложити в речення стрункі:
як вискажу я жаль болючий,
як розголошу радощі яркі?

Замало слів, а треба б тут потоків,
що рвучко ринули б із гір,
мости зривали б і потоки,
залили повинню мій двір.

Потрібно слів, щоб сумнівів печалі
так серця не ранили вкрай,
щоб вигладжені як коралі
змінились у надій розмай.

■
Ворота насторожено чекають.
Подорожній
спершу пішле свої вагання й сумніви,
поки рукою повною
надій
діткнеться до одвірка.
Тремтіння рук
хвилиною музики
зійде на плетиво залізне.

Ворота відчинились,
Подорожній
уже не подорожній,
він гість.

Глибока ніч

У глуху, сном задурманену ніч,
коли навіть зорі померкнуть,
вітер ущухне, вода не шумить,
блідо снуються привиди смертні.

Ніхто не бачить містерії ночі,
не чує хору примар безтілесних,
спів їх змагається, то притихає,
вдаря луною в склепіння небесні...

Страшна глибокої ночі година
відмірює земним істотам буття:
смерті данину кладе із останнього диху
і криком нове сповіщає життя.

Де я живу

Цей дім, де я живу,
збудований зі скла;
все зовнішнє життя
являється якимсь ясним, величним
крізь призму стін прозорих.

Коли ж настане ніч,
тоді у гранатовім полі
не видно більш нічого,
тільки дзеркальну відбитку
моєї власної мализни.

весняне рівнодення
пригортає вербові гілки
наповнює їх соками барвистими
брунатними, жовтими і зеленими
надихає бажанням

бубнявіти
брунькувати
розгортатися
пухнастими квітками
розцвісти

рівнодення весняне
заманює мене
у веселий сад
буття

Яблунька дитинства

З-поміж фіялок пахучих
виросла яблунька дитинства мого.

З кріслатим галуззям на окремій планеті
вітражі зеленого листя
світилися соняшним сяйвом,
голубим небом пливли
верхів'я саду.

Яблука нестигли
приносили смак літа,
пахнули вітром
і співом пташок.

У крісельці надобрійному
сиділа щаслива година,
переплітала з дійсністю
казку.

КУПАЛЬСЬКЕ

■
Замість писати довгого листа,
я краще вірша вам сплету
та не такого, як вінок
чи пишна китиця квіток,
лише такого, як плелись колись
з бабкових билець кошички нехитрі,
або з кульбабиного цвіту
нашийник весняний, увесь у ланках.

Як не сподобається,
прошу, розірвіть,
нехай зів'яне.

Купальське

Поплили по ріці життя
вінки з любистку і васильків
свічки купальських чарів
вигоріли дотла
розрісся при дорогах
полин гіркий розлуки
послалася незгодою
заздрісна перерив-трава.
Але поміж розхідником
навроченого щастя
блакитно розцвіли надією
дзвінки стрункої живокости.

■
Будяком пурпуровим
пізнє літо цвіте,
джмелі запилюють пильно
квіття медове,
аби якнайшвидше насіння
пухнате його
із першим вітром осіннім
у даль полетіло,
аби до землі ще теплої
встигло припасти
і тихо чекати нової весни.

■
Не люблю я блукання в луці,
у пустелі,
страхаюся пустинь
і пустирів безлюдних.
Манять мене шляхи мощені,
гладкі дороги,
втопані стєжки,
високогірський плай
чітко зазначений
на синіх хмарних горах.
Люблю я перехресне роздоріжжя,
де липа вдягнена
у медовий вінок
мов наречена
жде на прихід липня.

Вакації

солодке безділля жовтого піску
стелиться килимом
збанок моря розливається шумом
прудких бурунів
крила чайок замітають
синяву неба
для сонця мостять
дорогу
тріпоче рибою серце
чекаючи дивних пригод.

По гриби

слова ростуть
як гриби по дощі
гриби бувають
щирі або ядовиті
збираю слова
мов гриби
щирі... і ядовиті

Ілюзії

навіщо ступати
по земній тверді,
коли краще повиснути
у теплого повітрі ілюзій

де день лагідний
по кладці часу відходить
у гранатову ніч
з місяцем посередині

вночі
ростуть дерева
росте блакитна тиша
росте спокій...

(зривати ілюзію треба
як спіле яблуко осіннє —
минув вже час
зелених зелепуг
і молодецького похмілля)

■
Так хочу пригадати давню пісню,
не тямлю вже ні слів її, ні звуку,
щось причувається, неначе шерех листя,
мов голос дзвону, ніби кроків стукіт.

Десь погубилися слова, що серце чарували,
розсипалась мелодія дрібним піском пустині,
нема співців, щоб пісню оновили,
щоб сповнена життя дзвеніла вічно в мені.

Так хочу пригадати давню пісню,
що десь у підсвідомості зоріє,
тремтять, дрижать від неї серця струни
і тихим спомином багрянний вечір віє.

Дім

Десь розлягаються
поспішні молотків удари,
бульдозер обертає довгу шию
і крутиться мішалки веретено.
Будують будівлю,
що домом комусь стане,
всесвітом буде для родини,
а комусь іншому
лиш кліткою тісною.
У домі сьому
рости будуть
людські надії й почування
і нидіти будуть,
як супротивний вітер долі
крізь щілини вдереться
і загасить вогонь життя.
Тоді будівля ця,
що була домом,
обернеться у купу цегли,
скла, бетону і заліза.

День

Як здолати
звичайний день,
що на арені року
мов бик роз'юшений вганяє,
на роги хоче взяти
мене разом із моїми
думками,
об землю кинути,
ще й поколоти,
у порох затоптати.
За роги я цей день
схопити мушу,
стрибнути на хребет пругкий
і так пробігти
крізь життя.

■
опівночі
збудив мене
гудок
корабель плыв
долі рікою
на світляних стежках...
поплинув сон мій
услід за кораблем
туди, куди пливе
вода,
куди кладуться
стежкою світла
опівнічного корабля

■
Тане час,
скапуючи водою втрачених хвилин
ані зловити їх
в судину форм,
ані зліпити на грудки,
носити зі собою
і вибирати
як із торбини сухарі.

Тане час,
скапуючи краплинами
повільно як густа
нудьга

Ріка

незрушимі здаються життя образи
на стінах душі,
у рамках невидимих від долі вітрів
не ворухнуться...
грань кучеряву дає їм долоня
слова ласкавого:
переплітаються
пекучою рікою виливаються...

■
купаюся у тиші
краплини спокою
вкривають тіло
благословенна тиша
триває
поки лясне
пугою доля
поки загорить
вогонь страждання

Вечір

Вгорнулось сонце
у багрянцю заходу,
розбрелись сутінки
поміж кущами...

дрімлюга прилетіла,
теленькнула вечірне,
розлила присмерків сапфіри,
ще поки синій вечір
заміниться на темінь,
у гранатову темряву,
у пільму непрозору.

Майнула крильцями
дрімлюга
і ось на заході
зійшла зоря.

Кам'яна богиня

Клаптик трави, доріжка бетонова,
бензини згар у куцо́му подві́р'ї...
Хіба ж це перехрестя шляхів у степу,
де неозора даль зливається із небом,
пахне чебрець, орли літають
і скачуть сірії вовки?
Чому ж стоїть на клаптику мізернім
богиня степова, володарка землі?
Привезли сиротою, номером таврували,
покинули в подві́р'ї на сором, чи на сміх?
Самітна, зубожіла,
без влади і без чести
жебрачкою безликою
куняє у музейному полоні
історія моєї України...

ДО АФРИКИ

Прощання

Я від'їжджаю у дорогу:
незнані простягнулись
горизонти,
небачені краї
і люди незнайомі
чекають там мене.
Із інших хмар
дощі падатимуть
і інший вітер
нести буде
нечувані слова
буду збирати їх,
силяти як коралі.
Намісто привезу Тобі
разом з моїми
простягненими
раменами.

"Опус Францігенум"

Кусочки скла готичного вітражу,
де барви повнодзвонні,
синява, черлень і жовтінь
і пурпурова світлотінь
розцвіли ґронами молитви
з-поміж листків камінної поезії,

у тайстру подорожню
їх вкидаю,
розпочинаючи разок намиста,
що обіцяла на від'їзному.

Фата моргана

В імлі вечірній
піраміди
здаються привидам,
фата морганою,
коли
пустеля пожирає
червону кулю сонця.

Тоді
гарячий вітер
світлами грає
на струмах вод
Вічного Нілу.

Сфінкс

Мізерний, бідолашний Сфінксе
з постріляним лицем,
стоїш, як жаль жалібний
за неповторними часами,
за фараонами, що мали б вічно
у пірамідах спочивати!
Порожньо там, а довкруги
не голоси пустельних завірюх
заплетені у зойк шакалів,
тут продається кока-коля
кричать верблюди і осли
і люди,
не гідні загадок твоїх.

Скарабеї

Зелені скарабеї, білі, сірі
не знати, чи правдиві,
чи фальшиві
та все одно
узяти треба їх,
щоб низати
на нитку споминів з дороги
намисто
віршів.

Картки з історії

1. Гатшепсут

Розумна Гатшепсут
володарка Єгипту
Горішнього й Долішнього,
дбайлива господня,
красою будівель
сповняла дні свої,
сади садила,
торгувала.
Зате Гатор,
богиня щастя і любови
несла на рогах довгих
ласкаве сонце благодаті.

2. Тутанхамон

З рук скритовбивці
загинув Тутанхамон молодий
і потайки на швидку руч
гробницю зладила йому
вдова його,
усе, що посідав він
дала на вічності дорогу.
Любов і щастя молоде
сторожили його,
ще краще, як Анубіс.
Незнаний, викреслений
узурпатор,
славнішим став
як ті,
що знищити його
гадали.

Ніл

Зеленим килимом
стелиться Ніл
між жовтими пустелями,
живе життя несе
на своїх водах,
дає його
пригорщами
плідного намулу,
росте життя
у птицях,
в рибах,
у звірині,
пишається зеленим папірусом
пахне квітками
лотосу безсмертного.

В країні Попа Йвана

Усе тут під знаком хреста
у цьому дивному краю,
є вічна зелень і весна
усе росте, усе цвіте,
могло би бути як у раю.
Коли ж бо дивні люди тут
ніхто не розгадає,
чому недбалі, неохочі
живуть одні в багатстві пишному
а другі у лахмітті.
Яке це християнство?

Бурштин

Акацієві дерева росли колись отут
на горах, у стрімких проваллях,
солодким медом годували бджіл,
і медом скапували соки їхні в землю,
аби по довгих тисячах віків
бурштином медовим заціпеніти.
Купити хочу я живицю золотисту,
додати до наміста,
що зібрала.

Город Ніямірів

Є десь город
на цій землі,
де запашні цвітуть
троянди,
разом з роменом
і фіялками,
де трави зеленіють
завжди
і чисте лагідне
повітря
пливе кругом:

затишна пристань,
дім ласкавий,
де приязнь вироста
із золотих сердець.

Сузір'я

Рівник
розтяв надвоє
земну кулю
немов округлу диню,
розсипались насінням
на боки
небесні зорі,
отут стирчить
угору дишель
Воза Чумацького,
там заяснів
Південний Хрест.

Теорія еволюції

В проваллі Олдувай
із темряви непам'ятних
мільйонів років
ніж кремінний
розповідає
про буття
людини,
що не походить
вже тепер
від мавпи,
а з роду
іще прадавнішого:
від людини

Лови в Амбоселі

Золотогривий Сімба,
що над звіром усяким
цар,
оком прижмуреним
міражі рівнини солоної
спостерігає,
байдужий до
буйволів стада:
про нього дбає
жона його,
западлива
левиця.

Сніги Кіліманджаро

Сніги Кіліманджаро
в блакиті неба понадхмарній
запалилися
рожевим світлом ранку.
Короною здавалася
на Африки чолі
гора прекрасна.
Таке бажання
нездійсненне
сповнило враз
мене усю:
зібрати у долоні
грудку снігу,
жбурнути
за минулими
фантазмагоріями,
стрясти пилюгу
годин темних,
біліти як сніги
гори Кіліманджаро.

Вітер з Чорного моря

Отут кінець мой мандрівці.
Турецький місяць
на небо вийшов із зорею,
духи історії
ступають ходом голосним,
пливуть босфорською водою,
з Софії хорів
переливаються
мозаїкою осяйною,
вітром із моря Чорного
звіаються,
летять,
летять,
летять...

Гостинець

В намісті, що Тобі його дарую,
такі зібрались
перли дорогоцінні:
Скельця вітражив,
фата моргана, Сфінкс і скарабеї,
дві картки із прадавньої історії,
килим зелений Нілу,
хрести з країни Попа Йвана,
кружки бурштину медового,
рожі з городу Ніямірів,
сузір'я рівникові,
ніж кремінний, що еволюції теорію убив,
лови у Амбоселі,
сніги Кіліманджаро,
вітер із моря Чорного.
Віршів п'ятнадцять,
низаних
на нитку споминів.

НА ФЙОРДАХ

На фйордах

Затишних фйордів
круті води
приймають гір данину:
стотисячні мережані
прудкі струмки
спливають з піль снігових
вниз,
де зелень надбережних лук
рясніє усміхом
червоних ягід

Трондгайм

Нове, старе, модерне, традиційне
місто під крилами собору...
Наче середньовічний пілігрим
до гробу Оляфа святого,
йде тихий дощ з теплом Гольфштрому.
Пахнуть медово липи квіти,
як дзвонять дзвони
в ясний вечірній час,
як замовкає гомін
торговиць голосних,
як знову володіють
чари прадавніх тролів.

Геврінген

Висока полонина вересова
під небом то ясним, то хмарним,
навколо гір вінок зелений
і тиха хата, що весело
глядить на всіх, хто тут гостює —
назавжди стануть спомином ласкавим
у серці спраглому спокою.

Р'ондане

з півночі білий вітер
звіявся вночі
вибілів хмари й небо
повітря стало біле
торішній сніг
прикрився свіжиною
вже не торішній
уже вічний
широкий білий погляд
вчора зелених гір
вбирає в себе
високе небо
і сонця низького
округлий хід

Осьльо

Як дивно, що я тут
в країні Гаральда Сміливого,
варяга славного, твердого,
що здобував
прекрасну Ярославну
завзяттям лицарським.

Єлисавето, княжно,
дитино мого краю,
може
ходжу я по стежках,
куди ступала
твоя мінлива доля
в киреї витканій
із мрій, туги
і вдовиного жалю.

Зміст

ЖОВТНЕВЕ СОНЦЕ

- 7 З тіста рідкого мої почування
- 8 Ніч
- 9 думки не лишають слідів
- 10 Сад
- 11 Дзеркало
- 12 бляшані люди
- 13 зірвати орхідею з дерева
- 14 Для Хариті
- 15 Для Ренати
- 16 По концерті
- 17 Дикі гуси згубили дорогу свою у вирій
- 18 Вересень
- 19 До осені
- 20 порожне рівне поле
- 21 літо втікає від мене
- 22 Осінній грім
- 23 Перстень осені
- 24 Місто розбіглося дорогами
- 25 Я йду
- 26 Осінній настрої
- 27 Картина
- 28 Сьогодні день і завтра буде день
- 29 У пелюстках лілей
- 30 Осінній час

ЗАПІЗНІЛИЙ СНІГ

- 33 Запізнілий сніг
- 34 Арс поетіка
- 35 Короткий день міняється
- 36 "Одесную і ошуюю"
- 37 Зима
- 38 Хвилина тиші неждана
- 39 Слова вітряні бурєю пахнуть

- 40 Зимові перехрестя вулиць
41 В бібліотеці ("тедіум лібелле")
42 Надхнення
43 Собі в день народження
44 Самітний дуб росте серед поляни
45 Найлегше ворожити надвое
46 Андріїв вечір
47 Вечір втомився блуканням
48 Не стій отут
49 Біле, чорне, сіре
50 Різдво
51 Свята
52 Коли...
53 сьогодні увечорі
54 Як астронавт пливу я безмежжям
55 Розмова
56 Порожні в мене руки
57 Ні, не поспішаю я
58 Простягни руку
59 Щоденне
60 Голосіння
61 у крамниці
62 і ніч посивіла
- ЗЕЛЕНИЙ ДОЩ
- 65 Завтра думати буду
66 Зелений дощ
68 Нова весна
69 Чого ж це дроворуби
70 Весна
71 Одного дня
72 Відлига
73 розлився пугар зеленої ярі
74 Стоятиму деревом
75 В університетському дворі
76 Дорога до Ніяґари
77 Над озером Гюрон

- 78 Подаруй мені
79 Із глибини
80 Критика віршів
81 забракло слів, щоби думки пекучі
82 Ворота насторожено чекають
83 Глибока ніч
84 Де я живу
85 весняне рівнодення
86 Яблунька дитинства

КУПАЛЬСЬКЕ

- 89 Замість писати довгого листа
90 Будяком пурпуровим
91 Не люблю я блукання в пущі
92 Вакації
93 По гриби
94 Ілюзії
95 Так хочу пригадати давню пісню
96 Дім
97 День
98 опівночі
99 Тане час
100 Ріка
101 купаюся у тиші
102 Вечір
103 Кам'яна богиня
ДО АФРИКИ
104 Прощання
105 "Опус Франціґенум"
106 Фата морґана
107 Сфінкс
108 Скарабеї
109 Картки з історії
110 Ніл
111 В країні Попа Йвана
112 Бурштин

- 113 Город Ніямірів
- 114 Сузір'я
- 115 Теорія еволюції
- 116 Лови в Амбоселі
- 117 Сніги Кіліманджаро
- 118 Вітер з Чорного моря
- 119 Гостинець
- НА ФЙОРДАХ
- 120 На фйордах
- 121 Трондгайм
- 122 Геврінген
- 123 Рондане
- 124 Осльо

